

Gemeente Barneveld

Onderzoek effecten decentralisaties in de gemeente Barneveld

17 augustus 2015

COMPANEN

ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING

DATUM 17 augustus 2015

TITEL Onderzoek effecten decentralisaties in de gemeente Barneveld

ONDERTITEL

OPDRACHTGEVER Gemeente Barneveld

AUTEUR(S) Jeroen Wissink
Jeroen Lijzenga

PROJECTNUMMER 203.104/G

Boulevard Heuvelink 104
6828 KT Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem
info@companen.nl
www.companen.nl
(026) 351 25 32
@Companen
BTW NL001826517B01
IBAN NL95RABO0146973909
KVK 09035291

Inhoud

Samenvatting	1
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling en onderzoeksopzet	4
2 Zelfredzaamheid en eigen kracht	7
2.1 Vrijwilligerswerk	7
2.2 Zelfredzaamheid	8
2.3 Omgaan met veranderingen	9
2.4 Sociale netwerk	11
2.5 Vertrouwen in de medemens en instanties	13
3 Doelgroep mantelzorg	16
3.1 Achtergronden mantelzorg	16
3.2 Samenwerking familie en (professionele) organisaties	18
3.3 Belasting mantelzorg	19
3.4 Ondersteuning mantelzorg	21
4 Doelgroep Wmo-cliënten	23
4.1 Ontvangen hulp	23
4.2 Zelfstandig functioneren	24
5 Doelgroep Jeugdhulp	27
5.1 Ontvangen ondersteuning	27
5.2 Zelfstandig functioneren	29

Samenvatting

Algemeen

De decentralisatie van de jeugdhulp, Participatiewet en AWBZ is een enorme operatie die veel gevolgen heeft voor zorgvragers, gemeenten en zorgverleners. Vanwege de grote veranderingen wil de gemeenteraad goed op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen die spelen omtrent de decentralisaties. Dit onderzoek biedt een eerste inzicht van de effecten van deze operatie.

Op basis van de eerste ervaringen van hulpvragers lijkt er geen grote reden tot zorgen. Een groot deel van de Barneveldse bevolking is zelfredzaam en in staat om terug te vallen op familie of vrienden als dat nodig is. Wel zijn er enkele belangrijke signalen die in de gaten moeten worden gehouden. Dat is met name de (over)belasting van mantelzorgers en gezinnen met kinderen in de jeugdhulp. Bij deze laatste groep gaat het in het bijzonder over gezinnen met een stapeling van zorg. Een aanzienlijke groep staat er alleen voor en kan niet terugvallen op ondersteuning van vrienden en familie. Een ander punt is dat er een groep is die niet (18%) of enigszins (53%) op de hoogte is van de participatiesamenleving. Daarnaast maakt twee op de vijf van de Barnevelders zich zorgen over de nieuwe ontwikkelingen en bovendien is er een groep van ruim 50% die moeite heeft met veranderingen. Goede voorlichting en communicatie omtrent de veranderingen die zijn ingezet blijven hierbij essentieel.

Zoals eerder vermeld geeft dit onderzoek een eerste inzicht en strekt het tot de aanbeveling om de effecten in de toekomst te blijven monitoren. Met name omdat voor veel mensen nog weinig veranderd is ten opzichte van 2014 en er nog onvoldoende zicht is op de groep mensen die in 2015 voor het eerst aanklopt voor hulp. Dit geldt met name voor de groep Wmo-cliënten en Jeugdhulp. De jongeren of hun ouders die op 31-12-2014 een of andere vorm van jeugdhulp ontvingen, hebben in het overgangsjaar 2015 wettelijk recht op dezelfde hulp, tot het moment dat de indicatie afloopt (of tot 31-12-2015).

In het overige deel van de samenvatting worden per doelgroep de belangrijkste uitkomsten weergegeven.

Zelfredzaamheid en eigen kracht

Uit het onderzoek onder inwoners van 18 jaar en ouder luiden de belangrijkste conclusies als volgt:

- Voor veruit de meeste mensen geldt dat ze een groot zelfoplossend vermogen hebben. De meeste inwoners geven aan dat als er problemen ontstaan, ze deze in eerste instantie zelf proberen op te lossen. Wat opvalt is dat relatief veel mensen het lastig vinden om een beroep te doen op anderen als het nodig is. Dit geldt voor bijna één op de vijf mensen.
- De meeste mensen (73%) geven aan zich goed aan te kunnen passen aan nieuwe situaties. Toch is er een substantiële groep mensen in de gemeente die graag vasthoudt aan de bekende, vertrouwde situatie (57%) en moeite heeft met grote veranderingen (34%).
- Ruim een kwart van de mensen is op de hoogte van de ontwikkeling van de participatiesamenleving en ruim de helft enigszins. Circa 18% is hiervan niet op de hoogte. Twee op de vijf Barnevelders maken zich zorgen over deze ontwikkeling.
- Veruit de meeste mensen (bijna 80%) geven aan geen problemen in het dagelijkse leven te ervaren en zijn in staat eventuele problemen zelf op te lossen. Zaken waar de grootste ondersteuningsbehoefte bestaat zijn ondersteuning bij lichamelijke gezondheid, mobiliteit, hulp bij huishouden, het vinden van woning / huisvesting, hulp bij regie over het eigen leven en hulp bij vrijetijdsbesteding.

- Een groot deel (47%) van de Barnevelders heeft zich in het afgelopen jaar actief ingezet als vrijwilliger. Belangrijke motieven hiervoor zijn omdat men het leuk vindt, het doet uit naastenliefde en omdat men het als een plicht ziet. Van de groep die geen vrijwilligerswerk heeft gedaan zegt ongeveer een kwart dit wel te willen doen.
- Ongeveer 26% van de mensen heeft in de afgelopen 12 maanden op regelmatige basis vrijwilligerszorg verleend.
- Voor de meeste mensen speelt de familie een belangrijke rol in het sociale netwerk. Mensen kloppen bij problemen eerder aan bij familie dan bij vrienden. Men verwacht, als dat nodig is, dan ook als eerste hulp te ontvangen van de partner of van naaste familie. Hulp van vrienden komt pas op de derde plaats.
- De meeste Barnevelders vinden het belangrijk om contact te hebben met mensen uit de buurt en zijn graag op de hoogte van de ontwikkelingen die er spelen.
- Buren helpen elkaar voornamelijk door kleine dingen voor elkaar te doen, zoals het aannemen van pakketjes of het verzorgen van de planten of dieren tijdens vakanties. Hulp die meer tijd vergt komt minder vaak voor. Het gaat hier bijvoorbeeld om op elkaars kinderen passen of elkaar helpen bij ziekte. Als het echt nodig is zal een meerderheid van de Barnevelders (67%) hulp bieden.
- Het aandeel mensen dat vertrouwen heeft in de medemens (51%), de gemeente (33%) of in politie / justitie (42%) is duidelijk groter dan de groep die hier (helemaal) geen vertrouwen in heeft.

Mantelzorg

Mantelzorgers vervullen een zeer belangrijke taak in het leveren van zorg aan de zorgbehoevende. Zonder mantelzorg zijn veel zorgvragers niet of nauwelijks in staat om zelfstandig te kunnen blijven wonen.

- Ongeveer 20% van de mensen in Barneveld geeft aan in het afgelopen jaar mantelzorg te hebben verleend. Dit aandeel is vergelijkbaar met het landelijke beeld, waarbij één op de vijf mensen mantelzorg verleend.
- De hulp die mantelzorgers bieden is zeer gevarieerd en bestaat onder andere uit gezelschap houden, halen en brengen naar artsen / zorg, tot boodschappen doen.
- Ongeveer 59% van de mantelzorgers is dagelijks belast met het geven van mantelzorg, en ongeveer 24% geeft aan dat het om een paar keer per week gaat. Het daadwerkelijke aantal uren verschilt per persoon. Bij de meeste mensen (44%) gaat het om circa 12 uur per week. De belangrijkste redenen voor het geven mantelzorg zijn omdat men het doet uit liefde en genegenheid, omdat men het vanzelfsprekend vindt of omdat men het als een plicht ziet.
- De meeste mantelzorgers staan er gelukkig niet alleen voor. Toch geeft ongeveer 30% van de mantelzorgers aan dat dit wel het geval is.
- Ongeveer één op de vijf mantelzorgers geeft aan dat ze overbelast zijn door de zorg die ze bieden aan iemand in hun naaste omgeving. Hier ligt een duidelijk verband met de frequentie van zorgverlening. Hoe meer zorg men verleend, hoe hoger het aandeel mensen dat zegt overbelast te zijn.
- Ongeveer de helft van de mantelzorgers kan terugvallen op iemand als dat nodig is, maar bijna een kwart geeft aan dat dit niet het geval is. Ook hier valt op dat bij mensen die niet op iemand terug kunnen vallen het aandeel overbelaste mensen hoger is (29%).
- De meeste mantelzorgers (36%) geven aan geen behoefte te hebben aan ondersteuning en redden zich prima. Ruim 60% van de mantelzorgers weet dat ondersteuning mogelijk is, maar slechts 9% maakt er gebruik van. Mantelzorgers die wel behoefte aan ondersteuning hebben geven aan dat het gaat om informatie over diensten en ondersteuning, financiële tegemoetkoming, respijtzorg en concrete hulp bij huishouden.

Wmo-cliënten

- Wmo-cliënten zijn doorgaans zeer te spreken over hun voorziening en waarderen hun voorziening met een ruim voldoende. Alle voorzieningen worden beoordeeld met een 7,2 of hoger.
- Van alle Wmo-cliënten heeft 27% er volledig vertrouwen in dat de gemeente goede ondersteuning blijft bieden en 43% gedeeltelijk. Het zijn met name cliënten met vervoer op maat en dagbesteding die minder vertrouwen hebben.
- Ruim de helft van de cliënten geeft aan dat de ondersteuning hen helpt bij het functioneren in de samenleving en ongeveer één op de vijf zegt dat het hen enigszins helpt. Vervoer op maat en dagbesteding zijn de twee voorzieningen die hierbij het meeste hulp bieden.
- Duidelijk is dat de woningaanpassing en woonondersteuning helpen bij het zelfstandig kunnen blijven wonen. Driekwart van de cliënten met een woningaanpassing geeft dit aan en 70% van de cliënten met woonondersteuning- / coaching.
- Een groot deel van de Wmo-cliënten vindt dat ze zelf niet meer kunnen doen dan ze vooraf hadden verwacht. Ongeveer 40% geeft aan voldoende vrienden / familie te hebben om op terug te vallen, maar een bijna even grote groep geeft aan dat dit niet het geval is.
- Bij de stelling “Er wordt teveel van mij verwacht om mijn hulpvraag op te lossen” zien we een vergelijkbaar beeld waarbij ongeveer 43% vindt dat dit het geval is en ongeveer 39% niet van mening is dat er teveel wordt gevraagd.
- Bijna de helft van de mensen vindt dat ze goed in staat zijn om een deel van hun hulpvraag zelf op te lossen. Toch geeft een vrij grote groep, bijna twee vijfde, aan dat dit niet het geval is.
- Het lijkt erop dat de decentralisatie van de Wmo geen negatief effect heeft op de hulp die wordt geboden. Wel zijn mensen bang dat er door bezuinigingen minder mogelijk zal zijn en dat de belasting op hun omgeving groter zal worden.

Jeugdhulp

- Ook bij jeugdhulp geldt dat de meeste ouders / verzorgers zeer te spreken zijn over de hulp die hun kind(eren) ontvang(t)en. Gemiddeld waarderen ze de verschillende vormen van ondersteuning met een 7,3 of hoger.
- Voor de meeste cliënten geldt dat ze in 2015 dezelfde hulp krijgen als in de periode daarvoor. Bijna 80% geeft aan dat de persoon of de organisatie die de hulp biedt niet is veranderd.
- Voor 60% van de kinderen / jongeren geldt dat de decentralisatie geen effect heeft op de hoeveelheid hulp die ze krijgen. Bijna één op de vijf geeft aan minder hulp te ontvangen, en bijna één op de tien ontvangt juist meer hulp.
- Overbelasting is absoluut een risico bij ouders en verzorgers. Ruim de helft van de ouders voelt zich enigszins belast en één op de vijf ouders geeft aan overbelast te zijn. Dit geldt met name bij gezinnen waarbij meerdere kinderen een diagnose hebben en zorg ontvangen.
- Omdat er van hulpvragers meer wordt verwacht in het organiseren van de hulp zijn er stellingen voorgelegd over onder andere eigen vermogen / eigen kracht. De meeste ouders / verzorgers hebben niet het idee dat ze meer zelf kunnen doen dan ze vooraf hadden verwacht. Bijna de helft van de mensen geeft aan dat ze onvoldoende terug kunnen vallen op familie of vrienden als er hulp nodig is. En ongeveer 30% vindt dat er teveel van het gezin wordt gevraagd om de hulpvraag zelfstandig op te kunnen lossen. Tot slot geeft ruim een derde van de gezinnen aan dat zij niet goed in staat zijn om een deel van hun hulpvraag zelf op te lossen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Decentralisaties gemeente Barneveld: 'Zelf-Samen-Gemeente'

Gemeenten zijn per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor jeugdhulp, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen (Jeugdwet, Participatiewet en Wmo). Een deel van deze taken hebben zij overgenomen van de Rijksoverheid, de drie decentralisaties. Een belangrijke motief voor deze decentralisaties is de gedachte dat gemeenten dicht bij de burger staan en daardoor taken meer integraal, effectiever en efficiënter kunnen oppakken. De gemeenteraad van Barneveld heeft het beleidskader van de drie decentralisaties vastgesteld onder het motto 'Zelf-Samen-Gemeente'. Dit betekent: op eigen kracht waar mogelijk, ondersteuning en zorg indien nodig. De gemeente wil inwoners meer zelf en samen laten doen, zodat men minder snel een beroep op de gemeente hoeft te doen.

Inzicht in de effecten van decentralisaties

De decentralisatie van de jeugdhulp, Participatiewet en AWBZ is een enorme operatie die veel gevolgen heeft voor zorgvragers, gemeenten en zorgverleners. Vanwege de omvang en complexiteit van deze transitie is het zaak om goed zicht te hebben op eventuele moeilijkheden of knelpunten die ontstaan bij de implementatie van het nieuwe beleid. De gemeenteraad heeft dan ook specifiek gevraagd om gedurende de eerste jaren van de implementatie goed op de hoogte te worden gehouden van moeilijkheden waar mensen eventueel tegenaan lopen als gevolg van de transitie. Met dit inzicht is de gemeente in staat om haar beleid te toetsen en waar nodig tijdig bij te sturen.

Belang van vrijwilligers en mantelzorgers steeds belangrijker

Duidelijk is dat er voor zorgvragers de komende jaren veel verandert, maar dat er ook steeds meer verwacht wordt van de mensen om hen heen, mantelzorgers en vrijwilligers. De drempel voor toegang tot (formeel) zorg en voorzieningen wordt steeds hoger. Voor de ondersteuning die mensen nodig hebben, wordt meer en meer een beroep gedaan op het eigen netwerk en de buurt. In dit onderzoek is daarom extra aandacht geschonken aan de positie van vrijwilligers en mantelzorgers.

Eerste beeld

Het gehouden onderzoek geeft een eerste inzicht, waarbij moet worden aangetekend dat het nog te vroeg in het proces is voor een integraal beeld van alle effecten van de decentralisaties. Het is van groot belang deze ontwikkelingen nauwlettend te blijven volgen.

1.2 Doelstelling en onderzoekopzet

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de ervaringen van de Barneveldse samenleving na invoering van de drie decentralisaties per 1 januari 2015. Op deze manier kunnen het college en de raad in een vroegtijdig stadium op de hoogte worden gebracht van eventuele knelpunten in het bestaande beleid. De insteek van het onderzoek is om de eerste signalen op te vangen. Het onderzoek richt zich hierbij op de ervaringen van inwoners en de vraag of zij in staat zijn om te voldoen aan het grotere beroep op de eigen kracht en zelfredzaamheid.

In deze meting is ervoor gekozen om mensen die te maken hebben met arbeidsparticipatie naar vermogen (Werk en Inkomen) buiten beschouwen te laten. De participatiewet is van toepassing op nieuwe instroom en ten tijde van het onderzoek is er nog weinig sprake van nieuwe instroom in de gemeente Barneveld. Daarnaast is er voor de oude groep weinig veranderd.

Onderzoeksvragen:

De onderzoeksvragen waar dit onderzoek een antwoord op moet geven, luiden als volgt:

1. Wat zijn de ervaringen van Barneveldse inwoners met de drie decentralisaties?
2. Is de Barneveldse samenleving in staat om te voldoen aan het grotere beroep op de eigen kracht en zelfredzaamheid? (In hoeverre is de Barneveldse samenleving in staat om te voldoen aan het motto 'zelf-samen-gemeente'?).

Het onderzoek is uitgezet onder vier doelgroepen. Het gaat hierbij om:

- Een brede steekproef onder alle **inwoners van 18 jaar en ouder**. De mensen in de steekproef hebben een vragenlijst gekregen om de zelfredzaamheid van de Barneveldse bevolking en de mate van 'eigen kracht' in beeld te brengen.
- Een steekproef onder **mantelzorgers** die zijn aangesloten bij het Steunpunt Mantelzorg. Om te voorkomen dat er een selectief beeld ontstaat over deze groep hebben mensen in de brede steekproef een selectievraag gekregen of ze mantelzorg verlenen. Als dat het geval was hebben ze een vragenlijst voor mantelzorgers gekregen.
- Een steekproef onder **Wmo-cliënten** die een voorziening hebben gekregen van de gemeente Barneveld.
- Een steekproef onder ouders van kinderen / jongeren die **jeugdhulp** ontvangen.

Methodiek en respons

In totaal zijn er 3.000 mensen per brief aangeschreven met het verzoek om via internet een vragenlijst in te vullen. Daarnaast zijn er aanvullend telefonische enquêtes afgenomen onder de brede steekproef van Barnevelders van 18 jaar en ouder, mantelzorgers en Wmo-cliënten. In totaal hebben 695 mensen deelgenomen aan het onderzoek. De respons per doelgroep is in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1.1: Gemeente Barneveld. Responsoverzicht per doelgroep

	Steekproef	Respons internet	Respons telefonisch	Respons totaal	Respons %
Steekproef 18+	1.200	215	48	263	22%
Jeugdhulp	750	131	-	131	18%
Mantelzorg	300	65	85	150	50%
Wmo	750	52	99	151	20%
Totaal	3.000	463	232	695	23%

- In totaal hebben 263 mensen deelgenomen aan de brede steekproef van mensen van 18 jaar en ouder. Deze respons is voldoende om met een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutenmarge van 6% uitspraken te doen.
- In totaal hebben 131 mensen de vragenlijst voor Jeugdhulp ingevuld. De resultaten voor deze groep zijn indicatiever van aard maar nog altijd voldoende voor een goede weergave van de situatie (betrouwbaarheidsniveau 95% en 8% foutenmarge).
- In totaal hebben 150 mantelzorgers en 151 Wmo-cliënten aan het onderzoek meegedaan. Deze respons is voldoende om uitspraken te kunnen doen met een betrouwbaarheidsniveau van 95% en 8% foutenmarge.

Aandachtspunten voor vervolgonderzoek

Dit onderzoek is een eerste meting om inzicht te krijgen in de ervaringen van zorgvragers (jeugdhulp en Wmo-cliënten) en mantelzorgers die zorg verlenen. Het gaat hierbij vooral om ervaringen van mensen die al voor 2015 ondersteuning ontvingen. Het aantal mensen die in 2015 voor het eerst ondersteuning hebben aangevraagd is (nog) te klein om daar specifiek op in te zoomen. Het gaat hierbij om de doelgroepen Jeugdhulp en Wmo die ondersteuning nodig hebben en voor het eerst bij de gemeente aankloppen. In vervolgonderzoek is het belangrijk om meer zicht te krijgen in de ervaringen van deze groepen mensen.

2 Zelfredzaamheid en eigen kracht

Dit hoofdstuk gaat in op de zelfredzaamheid en eigen kracht van de Barnevelds samenleving. Hierbij wordt ingegaan op verschillende belangrijke elementen uit de participatiesamenleving. Het gaat hierbij onder andere over onderwerpen als vrijwilligerswerk, kunnen omgaan met veranderingen en het terug kunnen vallen op het sociale netwerk. De uitkomsten in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op een vragenlijst die is uitgezet onder een steekproef van mensen van 18 jaar en ouder.

2.1 Vrijwilligerswerk

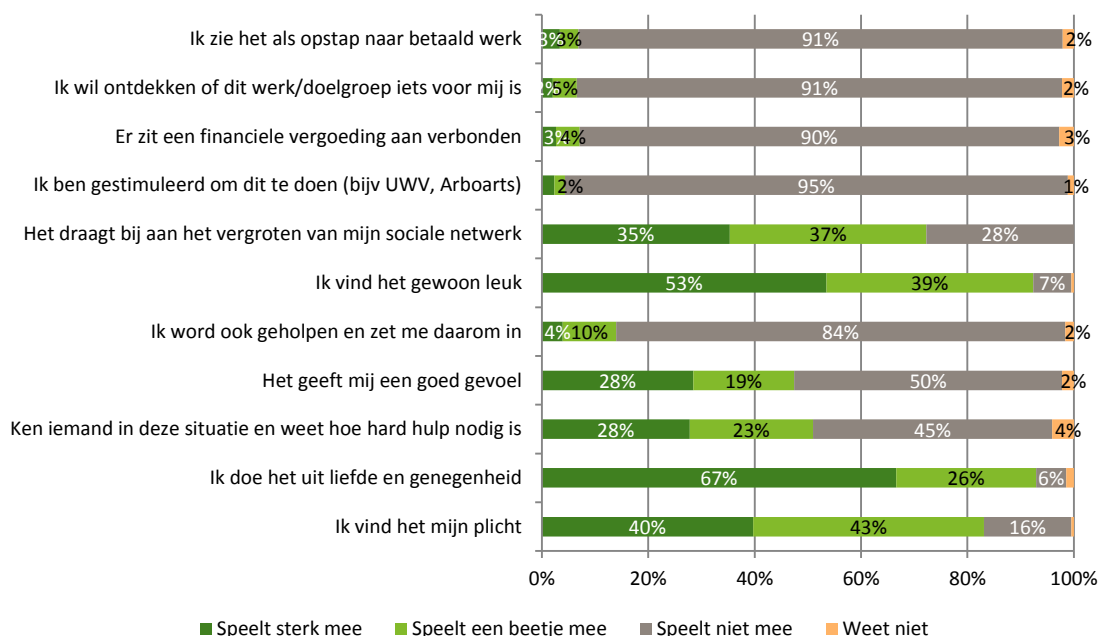
Bijna helft Barnevelders heeft zich afgelopen jaar ingezet als vrijwilliger

Vrijwilligers zijn essentieel in het 'draaiende' houden van de samenleving en van groot belang voor sportverenigingen, zorginstellingen of politieke en maatschappelijke organisaties. Van alle inwoners in Barneveld geeft 47% aan dat ze zich in het afgelopen jaar voor een of meer van deze organisaties op vrijwillige basis hebben ingezet. Van deze groep is 40% nog steeds actief als vrijwilliger en 7% niet meer. Van de groep inwoners die in het afgelopen jaar geen vrijwilligerswerk heeft gedaan geeft bijna een kwart aan dit wel te willen doen, en ongeveer 46% heeft hier geen interesse in. Het overige deel weet het niet.

Motieven voor vrijwilligerswerk

Mensen hebben verschillende motieven om zich actief in te zetten als vrijwilliger. In de onderstaande figuur is weergegeven welke motieven een belangrijke rol spelen.

Figuur 2.1: Gemeente Barneveld. Stellingen met betrekking tot vrijwilligerswerk

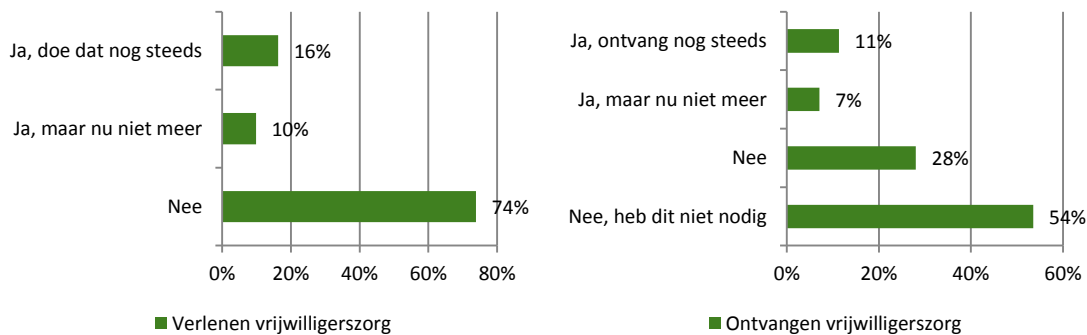
Bron: Enquête Companen, 2015.

- Voor veel mensen speelt sterk mee dat ze vrijwilligerswerk doen uit liefde en genegenheid of omdat ze het gewoon leuk vinden. Daarnaast geven relatief veel mensen aan dat plichtsbesef een belangrijke reden is of omdat ze van mening zijn dat het een belangrijke bijdrage levert aan het vergroten van het sociale netwerk.
- Voor het merendeel van de mensen geldt dat motieven als opstap naar betaald werk, ontdekken of het werk / doelgroep iets voor hen is niet of nauwelijks een rol spelen bij het doen van vrijwilligerswerk. Hetzelfde geldt voor een eventuele financiële vergoeding of dat men wordt gestimuleerd door bijvoorbeeld UWV of Arbo-arts.

Vrijwilligerszorg verlenen en ontvangen

Vrijwilligerszorg wordt gezien als vrijwilligerswerk dat gericht is op het bieden van zorg. Dit kan variëren van gezelschap bieden, het organiseren van activiteiten, tot het bieden van ondersteuning in het huishouden. Er is een groot verschil tussen mantelzorg en vrijwilligerszorg en dit zit met name in de intensiteit van de zorg en of het gaat om een bewuste keuze om zorg te verlenen. Het zijn of worden van zorgvrijwilliger is een bewuste keuze en de vrijwilliger kan de zorg ook op eigen initiatief beëindigen. Daarnaast werken zorgvrijwilligers vaak in georganiseerd verband en verrichten (doorgaans) geen verpleegkundige handelingen.

Figuur 2.2: Gemeente Barneveld. Verlenen en ontvangen vrijwilligerszorg

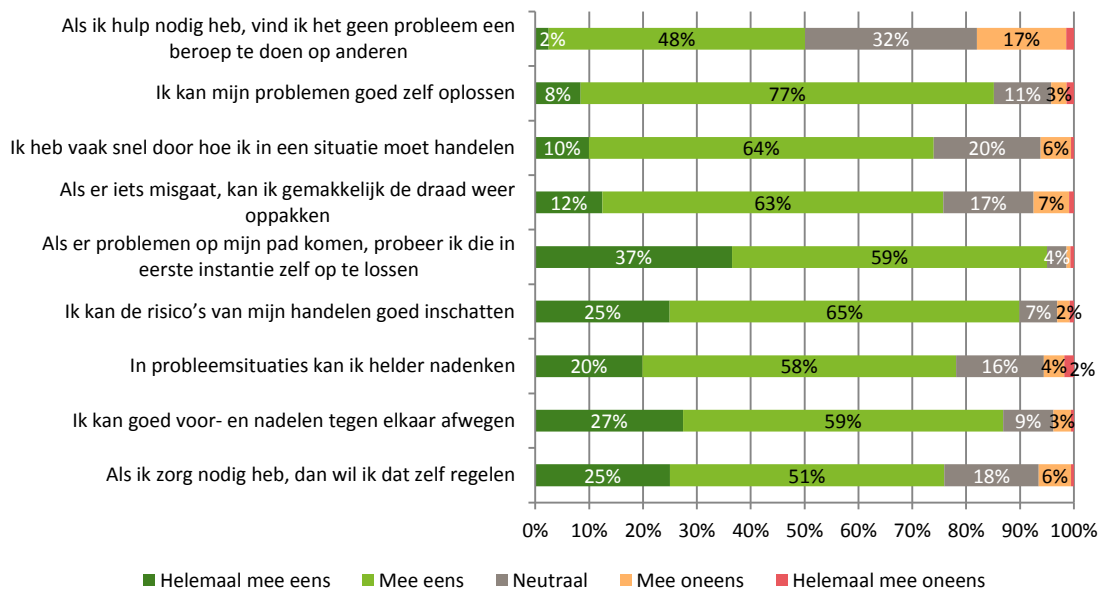
Bron: Enquête Companen, 2015.

- Ongeveer 16% van de mensen in Barneveld geeft aan dat ze in de afgelopen 12 maanden op regelmatige basis vrijwilligerszorg hebben verleend. Daarnaast geeft 10% aan dit te hebben gedaan maar doet dit nu niet meer.
- Circa 11% van de respondenten geeft aan vrijwilligerszorg te ontvangen en 7% heeft dit in het afgelopen jaar ontvangen maar nu niet meer.

2.2 Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid betekent letterlijk 'je zelf kunnen redden'. Dit geeft het vermogen aan van mensen om zichzelf te kunnen redden in de dagelijkse praktijk. Dit varieert van zelfstandig een inkomen te genereren, zichzelf te kunnen verzorgen, maar bijvoorbeeld ook of mensen in staat zijn (tijdig) hulp te vragen. Voor het merendeel van de mensen in Barneveld gaat dit vanzelfsprekend, maar het gaat juist om het beeld van de omvang van de kwetsbare groep die hiertoe minder goed in staat is.

Figuur 2.3: Gemeente Barneveld. Stellingen met betrekking tot zelfredzaamheid

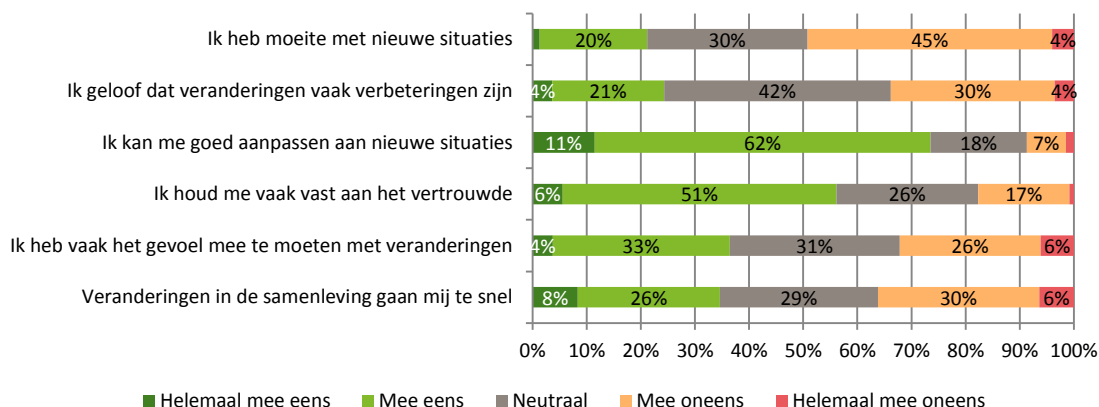
Bron: Enquête Companen, 2015.

Belangrijke persoonlijke kenmerken als zelfoplossend vermogen, hulp (durven) vragen als dat nodig is en helder kunnen nadenken in probleemsituaties zijn belangrijk in een samenleving waar steeds meer zelfredzaamheid wordt verwacht. Uit de stellingen komt duidelijk naar voren dat mensen in Barneveld met de meeste onderdelen goed kunnen omgaan. De meeste inwoners van Barneveld geven aan dat als er problemen ontstaan, ze deze in eerste instantie zelf oplossen. Ook vinden de meeste mensen dat ze de risico's van hun handelen in kunnen schatten. Wat opvalt is dat relatief veel mensen het lastig vinden om een beroep te doen op anderen als ze hulp nodig hebben. Bijna één op de vijf Barnevelders geeft aan dit (zeer) lastig te vinden.

2.3 Omgaan met veranderingen

Een belangrijke factor bij zelfredzaamheid is de manier waarop mensen om kunnen gaan met veranderingen. Hebben mensen moeite met nieuwe situaties, en is men snel in staat om zich aan te passen bij veranderingen?

Figuur 2.4: Gemeente Barneveld. Stellingen met betrekking tot omgaan met veranderingen

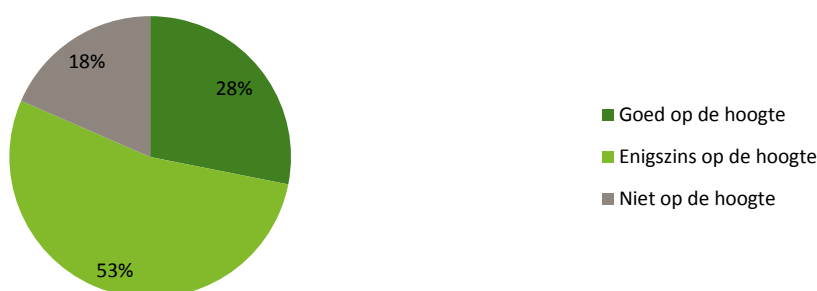
Bron: Enquête Companen, 2015.

Duidelijk is dat er een substantiële groep mensen in Barneveld is die zich graag wil vasthouden aan de bekende, vertrouwde situatie en moeite heeft met (grote) veranderingen. Ongeveer één op de vijf mensen geeft aan moeite te hebben met nieuwe situaties en ongeveer een kwart gelooft niet dat veranderingen vaak verbeteringen zijn. Tegelijkertijd geeft 73% aan zich goed te kunnen aanpassen aan nieuwe situaties. Ongeveer één op de tien mensen geeft aan dit lastig te vinden.

Ontwikkeling participatiesamenleving

De overheid verwacht van burgers dat zij meer verantwoordelijkheid gaan nemen voor hun eigen welzijn, dat zij zich meer gaan inzetten voor de leefbaarheid in de wijk en dat er minder beroep kan worden gedaan op de overheid. Dit past in de ontwikkeling van de participatiesamenleving. Aan alle respondenten is gevraagd in hoeverre men hiervan op de hoogte is.

Figuur 2.5: Gemeente Barneveld. Is men op de hoogte van de ontwikkeling naar de participatiesamenleving?

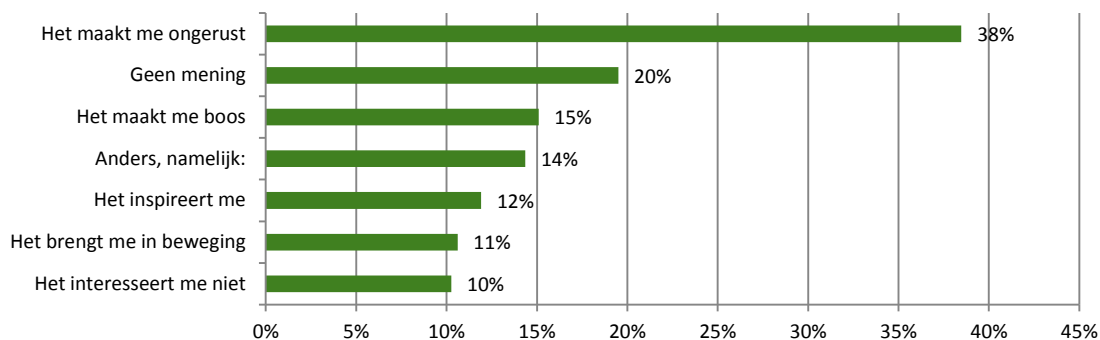
Bron: Enquête Companen, 2015.

- Ruim een kwart is goed op de hoogte van deze ontwikkeling en ruim de helft enigszins. Ongeveer één op de vijf mensen geeft aan hier niet van op de hoogte te zijn.

Twee op de vijf Barnevelders maakt zich ongerust over ontwikkeling participatiesamenleving

Er is een grote groep mensen die zich ongerust maakt over de ontwikkeling dat van burgers meer verwacht wordt en dat de overheid een minder groot vangnet vormt. Bijna twee op de vijf mensen maakt zich hier ongerust over. Bijna één op de vijf mensen heeft geen mening en voor 15% geldt dat ze zich er boos over maken. Toch geeft ruim één op de tien aan dat het hen inspireert, en een bijna even grote groep geeft aan dat het hen in beweging brengt. Ongeveer 10% interesseert het niets.

Figuur 2.6: Gemeente Barneveld. Hoe kijkt men aan tegen deze ontwikkeling naar de participatiesamenleving? (meerdere antwoorden mogelijk)

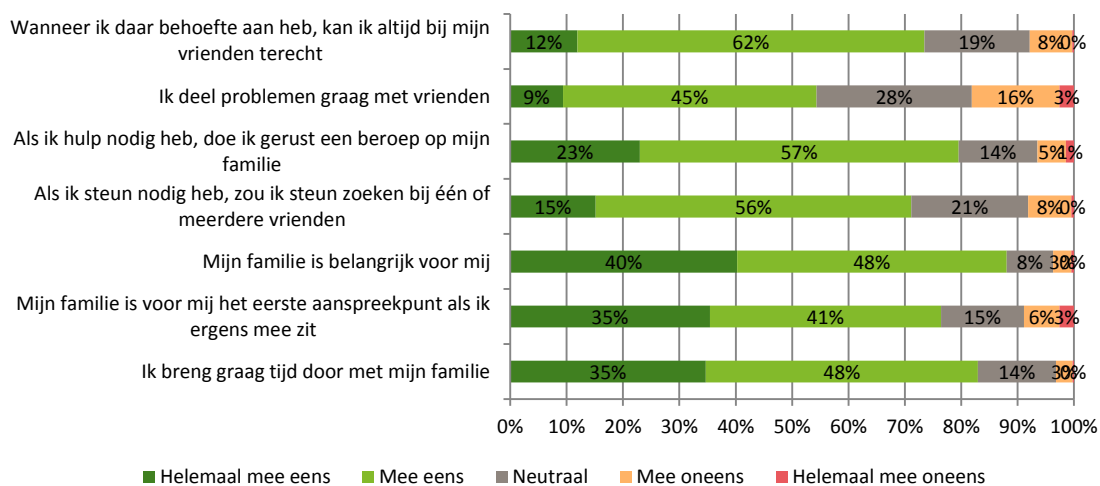
Bron: Enquête Companen, 2015.

De categorie anders, namelijk bestaat uit een brede variatie antwoorden. Dit varieert van mensen die aangeven zich zorgen te maken, verdrietig zijn tot mensen die begrijpen dat er iets moet gebeuren.

2.4 Sociale netwerk

Beroep (kunnen) doen op het sociale netwerk wordt de komende jaren steeds belangrijker. Het gaat hierbij niet alleen om toegang tot het sociale netwerk (vrienden, familie, buren) maar ook of men daadwerkelijk bereid is om hulp te (durven) vragen.

Figuur 2.7: Gemeente Barneveld. Stelling met betrekking tot het sociale netwerk

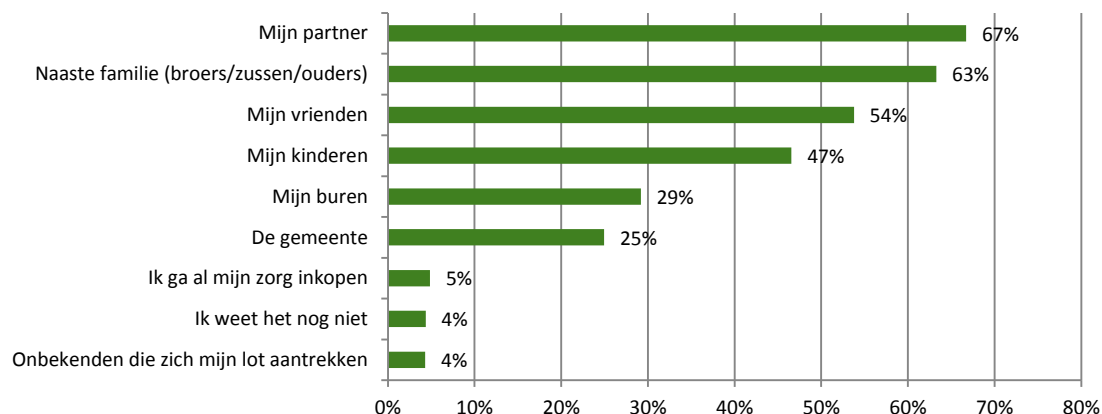

Bron: Enquête Companen, 2015.

Familie speelt belangrijke rol in sociale netwerk

Voor veel mensen speelt de familie de belangrijkste rol in het sociale netwerk. Ze geven aan dat familie het eerste aanspreekpunt is als men ergens mee zit, en dat men graag tijd doorbrengt met de familie. Over het algemeen is men dan ook eerder geneigd om steun van familie te vragen dan aan vrienden. Bijna één op de vijf mensen deelt problemen niet graag met vrienden. Overigens hebben de respondenten als het nodig mocht zijn, wel het gevoel dat ze altijd bij vrienden terecht kunnen.

Figuur 2.8: Gemeente Barneveld. Van wie verwacht men hulp als dat nodig is?

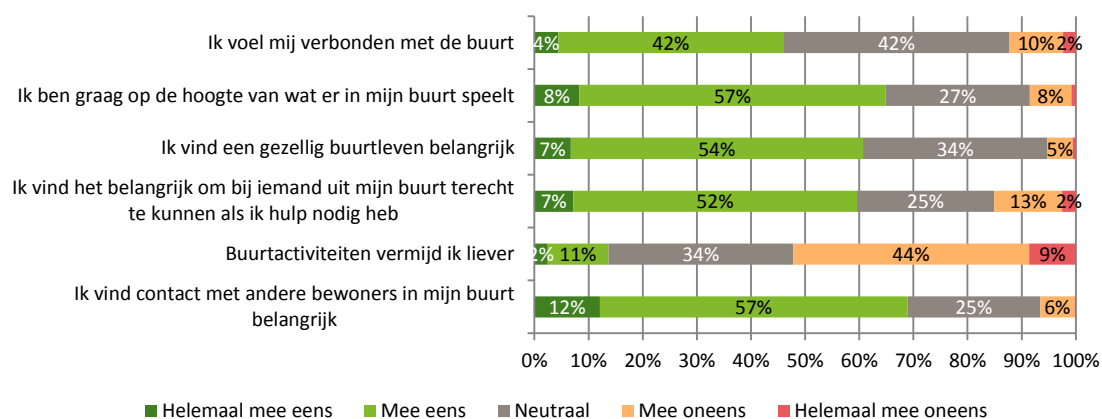
Bron: Enquête Companen, 2015.

- Als het noodzakelijk is verwachten mensen in eerste instantie hulp van de partner of naaste familie. Daarna verwacht men hulp van vrienden. Hulp van burens (29%) of van de gemeente (25%) wordt minder vaak genoemd.
- Ongeveer een kwart van de mensen verwacht hulp van de gemeente als dat nodig is.

Verbondenheid buurt

De buurt kan een belangrijk onderdeel vormen van het sociale netwerk. Zeker als burens en buurtbewoners elkaar af en toe helpen als dat nodig is. Over het algemeen geldt dat de sociale samenhang verschilt per buurt. Zo zijn er buurten waar de sociale samenhang van oudsher (zeer) sterk is en zijn er buurten waar dit minder het geval is.

Figuur 2.9: Gemeente Barneveld. Stellingen met betrekking tot binding met de buurt

Bron: Enquête Companen, 2015.

De meeste mensen in Barneveld vinden het belangrijk om contact te hebben met buurtbewoners en zijn graag op de hoogte van wat er allemaal speelt in de buurt.

- Ongeveer 44% van de mensen is het (helemaal) eens met de stelling dat ze zich verbonden voelen met de buurt. Een bijna even grote groep is neutraal over deze stelling.

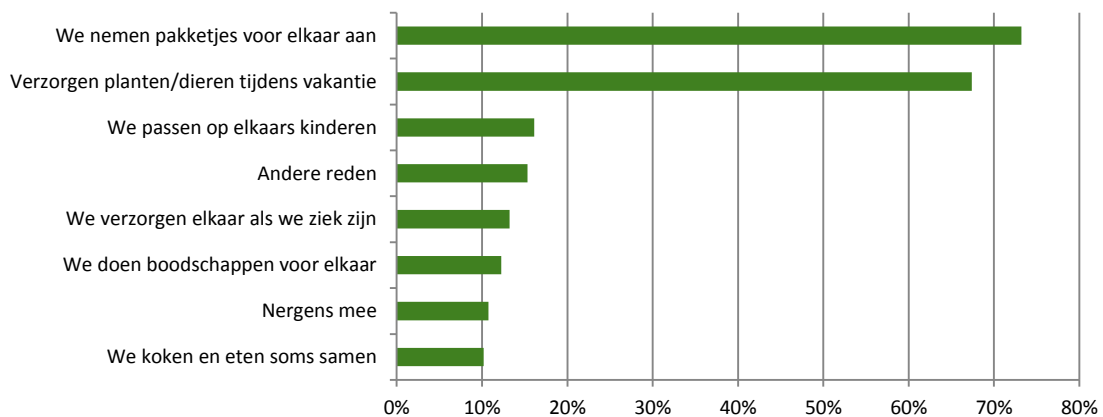
- Ruim 60% vindt een gezellig buurtleven belangrijk en een bijna even grote groep vindt het belangrijk om bij iemand in de buurt terecht te kunnen als dat nodig is.
- Een kleine groep mensen, ongeveer één op de zes, geeft aan buurtactiviteiten liever te vermijden.

Waarmee helpen burens elkaar?

Veruit de meeste mensen helpen hun burens door kleine dingen voor elkaar te doen. Dit kan bijvoorbeeld door af en toe pakketjes voor elkaar aan te nemen (73%) of de planten, tuin of dieren te verzorgen tijdens vakanties (67%).

Hulp die meer (tijds-)inspanning kost zoals op elkaars kinderen passen, elkaar helpen bij ziekte of boodschappen voor elkaar doen wordt beduidend minder vaak genoemd. Ongeveer één op de tien Barnevelders geeft aan dat zij en hun burens elkaar nergens mee helpen.

Figuur 2.10: Gemeente Barneveld. Waarmee helpen burens elkaar?

Bron: Enquête Companen, 2015.

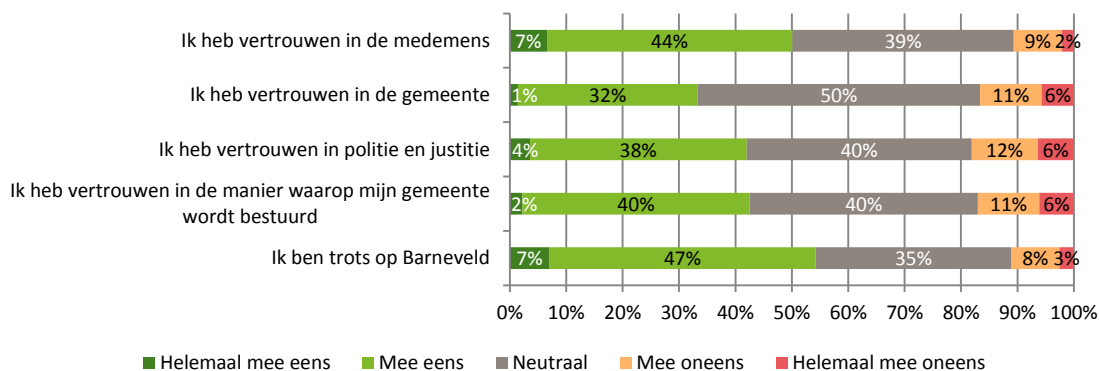
Circa 67% zou bejaarde buurman helpen, maar niet iedere dag

Om gevoel te krijgen of buurtbewoners elkaar bijstaan als de noodzaak daartoe is, is aan alle respondenten de stelling voorgelegd “Stel: Uw bejaarde buurman heeft elke dag hulp nodig. Helpt u hem?”. De meeste Barnevelders (67%) geven aan dat ze de buurman zouden helpen, maar dit niet iedere dag zouden doen. Circa 17% wil de buurman iedere dag helpen en een even grote groep zou geen hulp bieden. Ongeveer 5% helpt de buurman alleen als hij onvoldoende geld heeft om zorg in te kopen.

2.5 Vertrouwen in de medemens en instanties

Vertrouwen in de medemens en in instanties als de gemeente, politie en justitie geeft inzicht in de wijze waarop mensen in het leven staan. Heeft men veel vertrouwen in de gemeente of overheid dan zal men eerder geneigd zijn om mee te gaan in beleidsveranderingen. Heeft men minder vertrouwen dan is het goed denkbaar dat de weerstand hoger is.

Figuur 2.11: Gemeente Barneveld. Stellingen met betrekking tot vertrouwen in de medemens en instanties

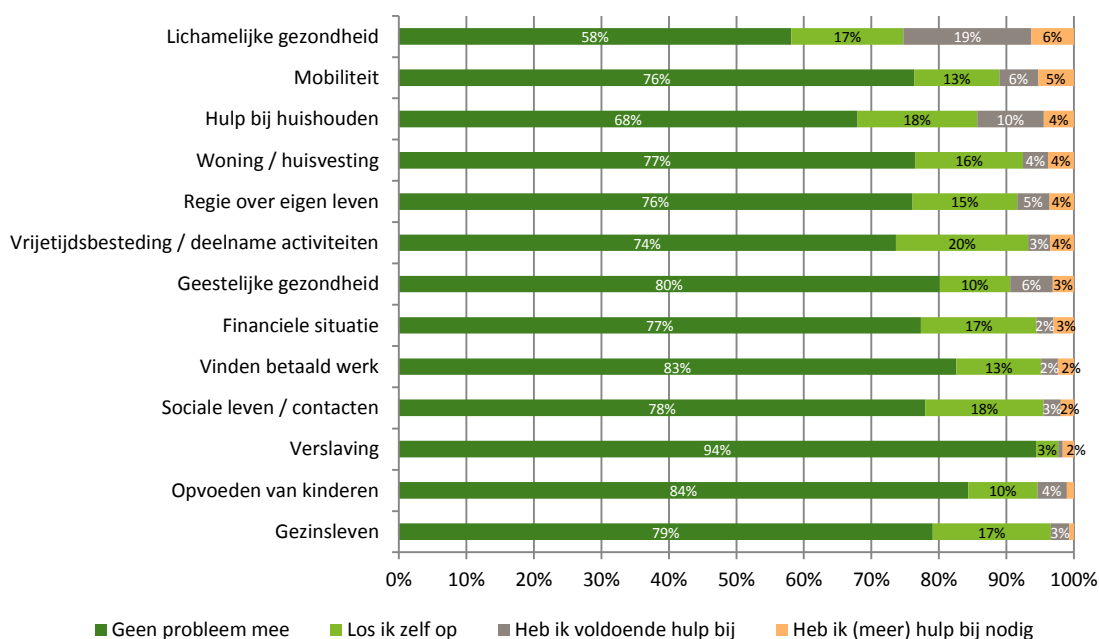
Bron: Enquête Companen, 2015.

Over het algemeen is het aandeel mensen in Barneveld dat vertrouwen heeft in de medemens, gemeente of politie en justitie duidelijk groter dan de groep die dit niet heeft. Daarnaast is er een relatief grote groep die hier geen mening over heeft en de stelling neutraal beantwoordt. Circa 17% heeft geen vertrouwen in de gemeente en een vergelijkbare groep geeft aan geen vertrouwen in politie en justitie te hebben. Ruim twee op de vijf is het eens met de stelling dat “ik heb vertrouwen in de manier waarop mijn gemeente wordt bestuurd”. Ongeveer 17% is het hier niet mee eens. Tot slot geeft circa 55% aan trots te zijn op Barneveld.

Ervaren problemen en ontvangen hulp

Aan alle respondenten zijn diverse onderwerpen voorgelegd en is gevraagd in hoeverre men daar problemen mee ervaart of hulp bij krijgt. Dit varieert van het vinden van een woning tot regie over het eigen leven.

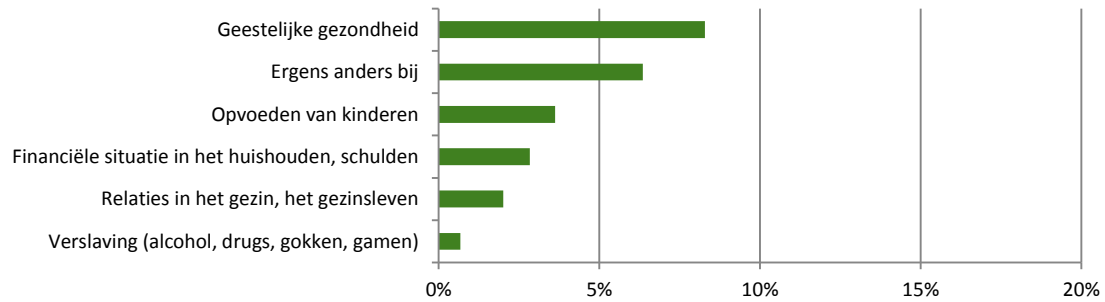
Figuur 2.12: Gemeente Barneveld. Mate waarin mensen problemen ervaren bij diverse zaken

Bron: Enquête Companen, 2015.

Veruit de meeste mensen in Barneveld ervaren geen problemen en zijn in staat eventuele problemen zelfstandig op te lossen. Zaken waaraan de grootste ondersteuningsbehoefte bestaat zijn ondersteuning bij lichamelijke gezondheid, mobiliteit, hulp bij huishouden, het vinden van woning / huisvesting, hulp bij regie over eigen leven en hulp bij vrijetijdsbesteding. Let wel: het gaat hierbij om een zeer kleine groep mensen die aangeeft hier (meer) hulp bij nodig te hebben.

Figuur 2.13: Gemeente Barneveld. Ontvangt men hulp van professionele instanties / organisatie bij de volgende zaken?

Bron: Enquête Companen, 2015.

Op dit moment ontvangt ongeveer 8% van de respondenten hulp bij zijn of haar geestelijke gezondheid en ongeveer 4% bij het opvoeden van kinderen. De groep mensen die andere vormen van hulp ontvangt is zeer divers. Dit varieert van hulp bij het huishouden tot hulp bij gezinsbegeleiding.

3 Doelgroep mantelzorg

Mantelzorgers hebben een zeer belangrijke taak in de verzorging van mensen met een hulpbehoefte. Zonder deze mantelzorgers zouden zij niet of nauwelijks in staat zijn om zelfstandig te kunnen blijven wonen. In dit hoofdstuk gaan we verder in op de omvang van de groep mantelzorgers, de samenwerking met andere mantelzorgers / organisaties, de impact op het leven en de eventuele ondersteuningsbehoefte.

3.1 Achtergronden mantelzorg

Ongeveer 20% van de mensen in Barneveld geeft aan in het afgelopen jaar mantelzorg te hebben verleend. Dit percentage is vergelijkbaar met landelijk onderzoek. Uit studies van het Sociaal Cultureel Planbureau komt naar voren dat ongeveer één op de vijf volwassen Nederlanders mantelzorg verleent.

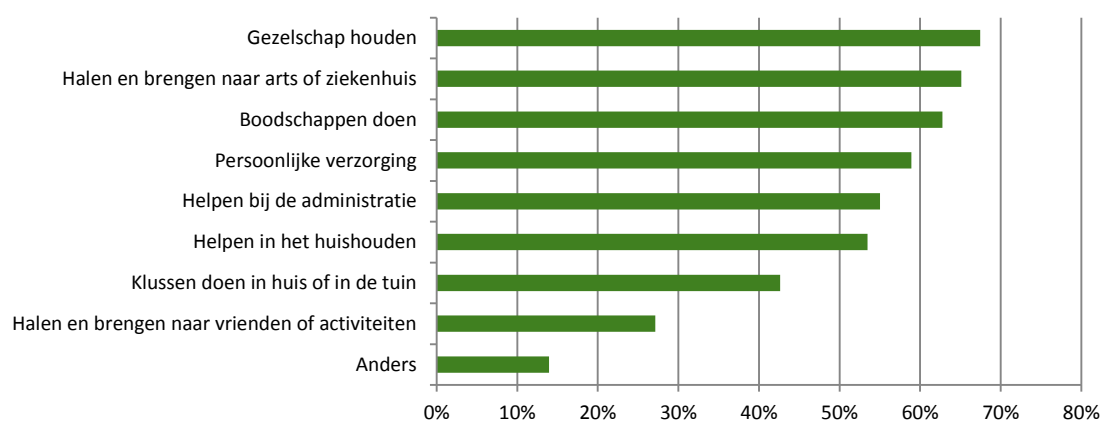
Tabel 3.1: Gemeente Barneveld. Aan wie verleent met mantelzorg?

	%
(Schoon)ouders	32%
Partner	27%
Nee, maar wel gedaan	19%
Inwonend kind	9%
Broer of zus	8%
Overig	16%
Totaal	110%

Bron: Enquête Companen, 2015.

Mensen die mantelzorg verlenen doen dit doorgaans voor (schoon)ouders (32%) of partner (19%). Ongeveer 9% biedt mantelzorg aan zijn of haar kind en 8% aan een broer of zus. Circa 19% geeft aan wel mantelzorg te hebben verleend, maar dit niet meer te doen.

Figuur 3.1: Gemeente Barneveld. Welke zorg bieden mantelzorgers?

Bron: Enquête Companen, 2015.

- De hulp die mantelzorgers bieden is zeer gevarieerd en bestaat uit gezelschap houden, halen en brengen naar arts of ziekenhuis tot boodschappen doen. Andere vormen van hulp die veel worden genoemd zijn hulp bij persoonlijke verzorging, administratie en het huishouden.

Tabel 3.2: Gemeente Barneveld. Frequentie van mantelzorg

	%
Dagelijks	59%
Paar keer per week	24%
1x per week of minder	8%
Wisselend	9%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

De frequentie van mantelzorg verschilt per persoon. Ongeveer 59% van de mantelzorgers is dagelijks belast met de zorg voor een ander, en 24% geeft aan dat dit een aantal dagen per week is. Een kleine groep mensen geeft aan dat dit 1x per week of minder (8%) of sterk wisselend is (9%).

Tabel 3.3: Gemeente Barneveld. Aantal uren mantelzorg per week

	%
Tot 12 uur per week	44%
12 tot 24 uur per week	14%
24 tot 48 uur per week	13%
Meer dan 48 uur per week	29%
Totaal	100%

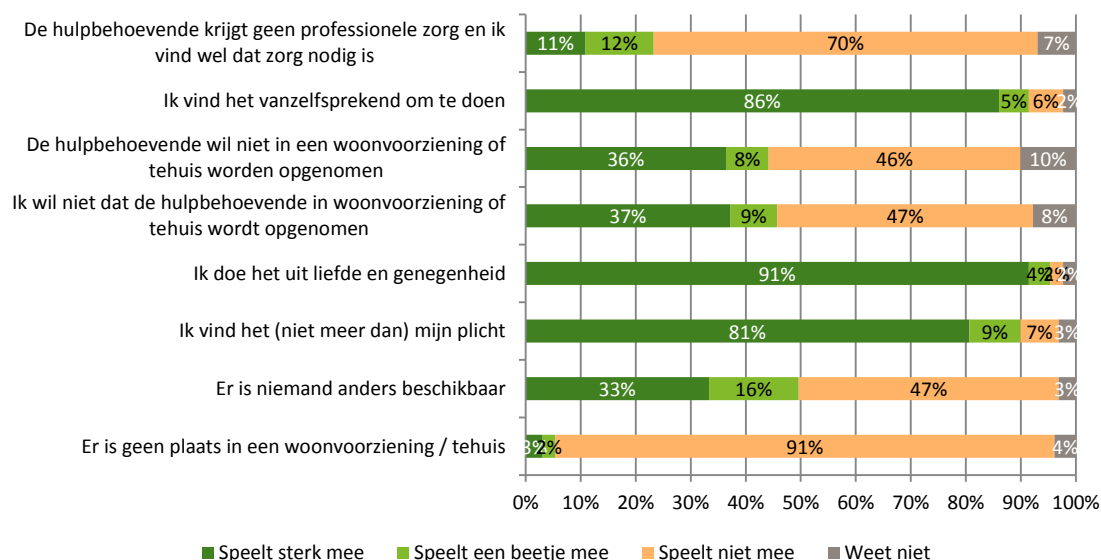
Bron: Enquête Companen, 2015.

Ook het aantal uren dat mensen besteden aan mantelzorg verschilt per persoon. De meeste mensen geven aan dat het om ongeveer 12 uur per week gaat. Circa 29% geeft aan dat het meer dan 48 uur per week betreft.

Redenen waarom men mantelzorg verleent

De motieven om mantelzorg te bieden zijn vergelijkbaar met de motieven van zorgvrijwilligers. De belangrijkste redenen zijn omdat men het doet uit liefde en genegenheid, omdat men het vanzelfsprekend vindt of omdat men het als een plicht ziet.

Figuur 3.2: Gemeente Barneveld. Redenen waarom men mantelzorg verleent

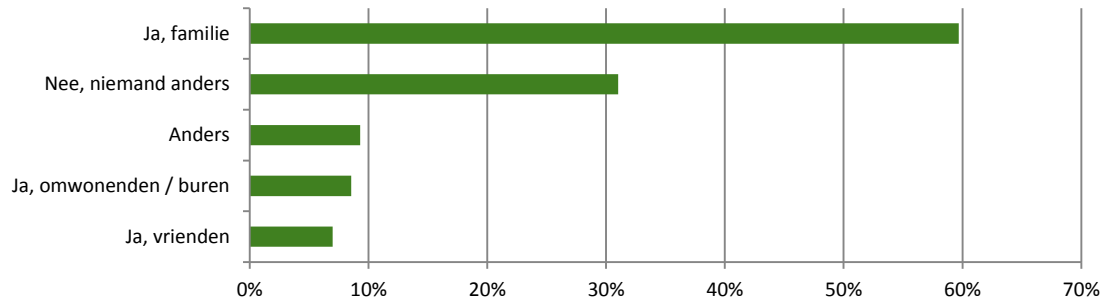

Bron: Enquête Companen, 2015.

3.2 Samenwerking familie en (professionele) organisaties

Voor mantelzorgers is het belangrijk dat ze er niet alleen voor staan en dat er afspraken zijn gemaakt over de verdeling van de zorgtaken.

Figuur 3.3: Gemeente Barneveld. Zijn er meer mensen die mantelzorg verlenen aan degene die wordt verzorgd?

Bron: Enquête Companen, 2015.

- De meeste mantelzorgers staan er gelukkig niet alleen voor. Circa 60% van de mantelzorgers geeft aan dat familie ook mantelzorg verleend. Toch geeft ruim 30% aan er alleen voor te staan en dat zij de enige mantelzorgondersteuning bieden.

Samenwerking mantelzorgers verloopt doorgaans goed

Veruit de meeste mensen geven aan dat de samenwerking met andere mantelzorgers goed verloopt. Dit betreft ongeveer 92%. Slechts een zeer kleine groep (2%) geeft aan dat samenwerking slecht is. Dit aandeel is bijna verwaarloosbaar.

Tabel 3.4: Gemeente Barneveld. Zijn er afspraken gemaakt tussen mantelzorgers over verdeling (zorg)taken?

	%
Ja, zijn afspraken gemaakt	52%
Nee, zijn geen afspraken gemaakt	42%
Anders	6%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

- Ongeveer de helft van de mantelzorgers heeft duidelijke afspraken gemaakt over de onderlinge verdeling van de zorgtaken. Een iets kleinere groep (circa 42%) geeft aan dat dit niet het geval is.

Samenwerking professionele zorgverleners of huishoudelijke hulp goed

Tabel 3.5: Gemeente Barneveld. Heeft u te maken met huishoudelijke hulp/of professionele zorgverleners bij degene die u verzorgt?

	%
Ja	69%
Nee	31%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

Veel hulpbehoevenden ontvangen niet alleen hulp van hun mantelzorger, maar ook hulp van professionele zorgverleners of huishoudelijke hulp. Bijna 70% van de mantelzorgers geeft aan dat dit het geval is. Toch geeft ruim 30% aan niet te maken te hebben met professionele zorgverleners of huishoudelijke

hulp en er wat dat betreft alleen voor te staan. De samenwerking verloopt over het algemeen goed, ongeveer 93% geeft dit aan.

Tabel 3.6: Gemeente Barneveld. Hoe is de samenwerking met de huishoudelijke hulp/of professionele zorgverlener bij degene die u verzorgt?

	%
Goed	93%
Redelijk	6%
Slecht	1%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

3.3 Belasting mantelzorg

Figuur 3.4: Gemeente Barneveld. In welke mate voelen mantelzorgers zich belast met zorgtaak?

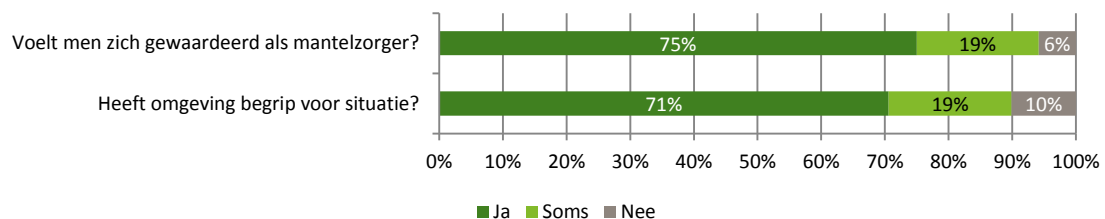

Bron: Enquête Companen, 2015

Ongeveer één op de vijf mantelzorgers in Barneveld geeft aan dat ze overbelast zijn door de zorg die ze bieden aan iemand uit hun naaste omgeving. Ruim de helft van de mensen voelt zich enigszins belast.

- De mate van belasting heeft een duidelijk verband met de frequentie van zorgverlening. Hoe meer zorg men verleend, hoe hoger het aandeel mensen dat aangeeft overbelast te zijn. Van alle mensen die dagelijks mantelzorg verlenen geeft bijna een kwart aan overbelast te zijn.

Figuur 3.5: Gemeente Barneveld. Voelt men waardering en begrip voor de situatie?

Bron: Enquête Companen, 2015.

- De meeste mantelzorgers voelen waardering voor de zorgtaak die ze leveren. Driekwart van de mantelzorgers geeft dit aan. Een kleine 6% geeft aan deze waardering niet te voelen.
- Ruim 70% geeft aan dat de omgeving begrip voor de situatie heeft. Eén op de tien mensen zegt dat dit niet het geval is.

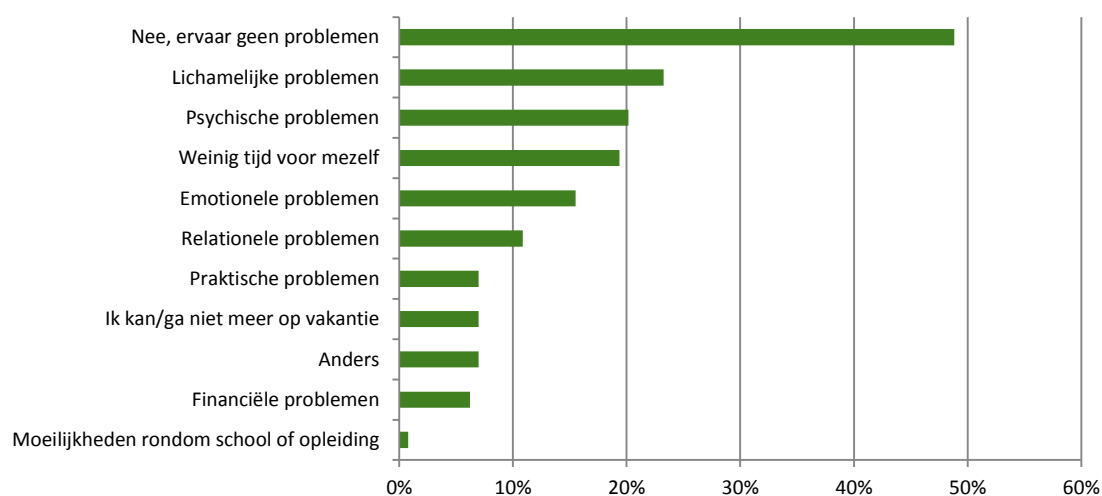
Tabel 3.7: Gemeente Barneveld. Zijn er anderen die (deel van) de mantelzorg over kunnen nemen als dat nodig is?

	%
Ja	52%
Nee	32%
Weet niet	16%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

Ongeveer de helft van de mantelzorgers in Barneveld kan terugvallen op iemand als dat nodig. Bijna een derde geeft aan dat dit niet het geval is. Ook hier is een verband tussen de belasting die men ervaart en of er mensen zijn die een deel van de mantelzorg over kunnen nemen als dat nodig is. Van de groep mensen die aangeeft dat er geen anderen zijn die een deel van de zorg over kan nemen, geeft 29% aan overbelast te zijn.

Figuur 3.6: Gemeente Barneveld. Ervaart men problemen door het feit dat men mantelzorg verleent?

Bron: Enquête Companen, 2015.

Ongeveer de helft van de mantelzorgers ervaart geen problemen bij het bieden van ondersteuning. Mantelzorgers die wel problemen ervaren geven vooral aan dat het gaat om lichamelijke problemen (23%), psychische problemen (20%) of dat men te weinig tijd voor zichzelf heeft (19%). Mensen die aangeven overbelast te zijn door de ondersteuning hebben vaker last van problemen. Het gaat hierbij met name om psychische (65%) en lichamelijke problemen (58%).

3.4 Ondersteuning mantelzorg

Figuur 3.7: Gemeente Barneveld. Vertrouwen dat de gemeente zorgt voor ondersteuning

Bron: Enquête Companen, 2015.

- Bijna één op de vijf mantelzorgers heeft er vertrouwen in dat de gemeente zorgt voor voldoende ondersteuning als dat nodig is en ruim een kwart heeft hier gedeeltelijk vertrouwen in.
- De groep die hier weinig tot geen vertrouwen in heeft bedraagt ongeveer 23%.

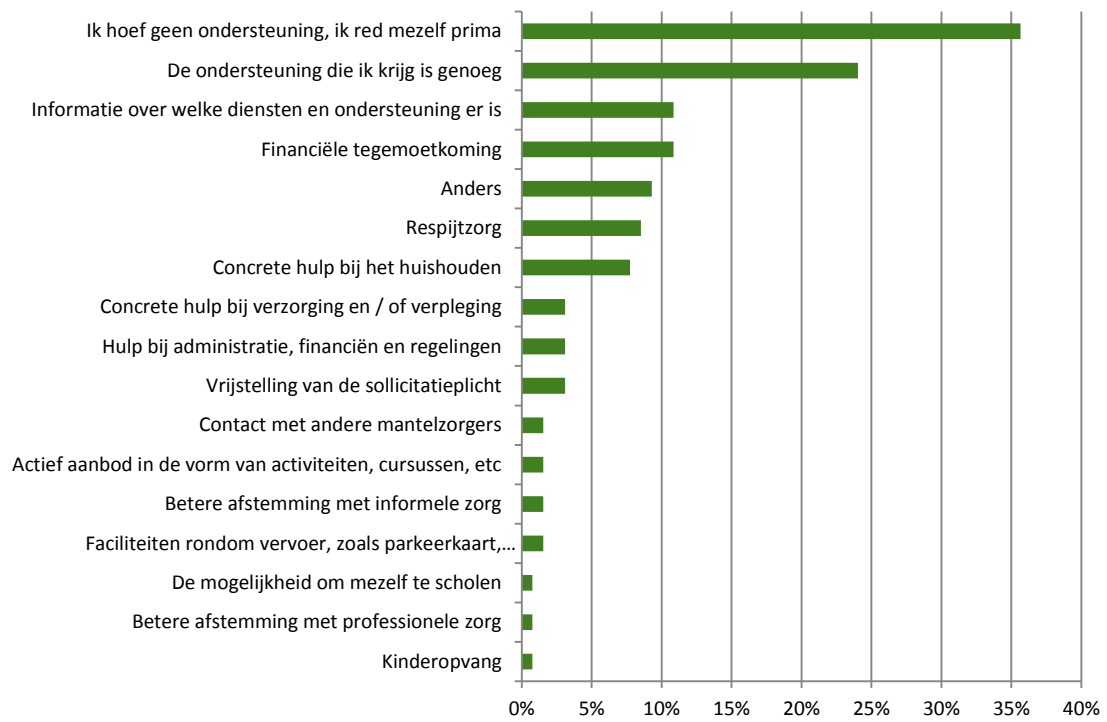
Tabel 3.8: Gemeente Barneveld. Is men op de hoogte dat mantelzorgers ondersteund kunnen worden?

Ja, en maak ik gebruik van	9%
Ja, maar maak ik geen gebruik van	54%
Nee, dat wist ik niet	37%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

De meeste mantelzorgers (36%) hebben geen behoefte aan ondersteuning en redden zich prima, of geven aan dat de ondersteuning die ze krijgen voldoende is (24%). Mantelzorgers die wel behoefte aan ondersteuning hebben geven aan dat het gaat om informatie over diensten en ondersteuning, financiële tegemoetkoming, respijtzorg en concrete hulp bij huishouden.

Figuur 3.8: Gemeente Barneveld. Behoefte aan ondersteuning

Bron: Enquête Companen, 2015.

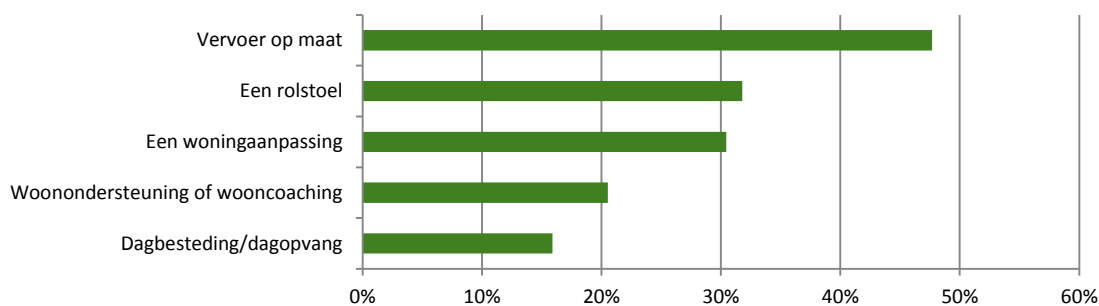
4 Doelgroep Wmo-cliënten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de groep Wmo-cliënten die via de gemeente ondersteuning heeft gekregen. We behandelen de tevredenheid over de ontvangen hulp, het vertrouwen in de gemeente en het effect van de Wmo-voorziening op het zelfstandig functioneren.

4.1 Ontvangen hulp

De gemeente Barneveld biedt vanuit de Wmo diverse vormen ondersteuning aan voor mensen met een hulpvraag. Het gaat hierbij om vervoer op maat, het leveren van een rolstoel, woningaanpassing, woonondersteuning / wooncoaching of dagbesteding / dagopvang.

Figuur 4.1: Gemeente Barneveld. Welke vorm van ondersteuning ontvangt men?

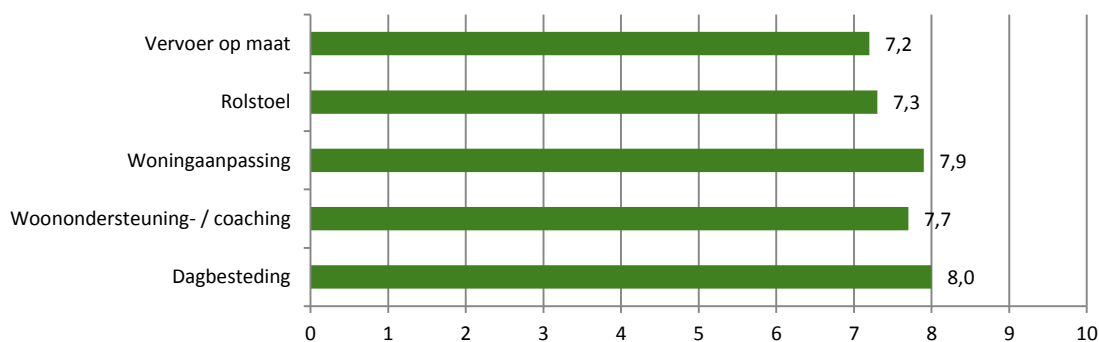
Bron: Enquête Companen, 2015.

De meeste Wmo-cliënten ontvangen ondersteuning in de vorm van vervoer op maat, gevolgd door een rolstoel of een woningaanpassing. Woonondersteuning- / wooncoaching en dagbesteding wordt minder vaak geboden.

Wmo-cliënten waarderen de voorzieningen goed

Wmo-cliënten zijn doorgaans zeer te spreken over hun voorziening en waarderen hun voorziening met een ruim voldoende. Alle voorzieningen worden beoordeeld met een 7,2 of hoger.

Figuur 4.2: Gemeente Barneveld. Gemiddeld rapportcijfer per voorziening

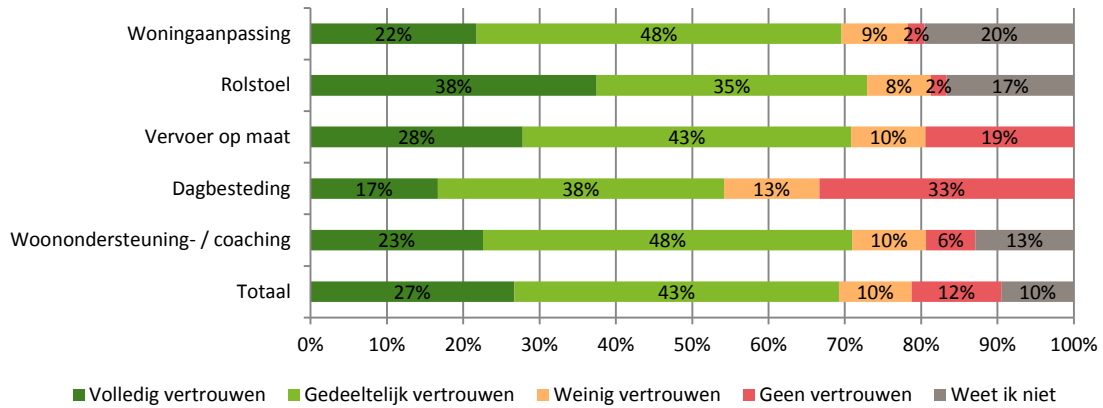

Bron: Enquête Companen, 2015.

Heeft men vertrouwen in de gemeente?

Aan alle respondenten is gevraagd in hoeverre men er vertrouwen in heeft dat de gemeente in de toekomst goede ondersteuning zal blijven bieden. Per voorziening geeft dit het volgende beeld weer.

Figuur 4.3: Gemeente Barneveld. Heeft men er vertrouwen in dat de gemeente goede ondersteuning blijft bieden?

Bron: Enquête Companen, 2015.

- Van alle Wmo-cliënten heeft 27% er volledig vertrouwen in dat de gemeente goede ondersteuning blijft bieden en 43% gedeeltelijk. Daar staat tegenover dat ongeveer 22% weinig tot geen vertrouwen heeft in de toekomst.
- Het zijn met name de cliënten met vervoer op maat en dagbesteding die er minder vertrouwen in hebben dat de gemeente goede ondersteuning zal blijven bieden. Bij vervoer op maat heeft 29% weinig tot geen vertrouwen en bij dagbesteding is dit zelfs 46%.

Wat gaat goed in de Wmo-ondersteuning die men krijgt?

Aan alle respondenten is een open vraag voorgelegd over wat er goed gaat in de Wmo-ondersteuning die men krijgt. Hieruit blijkt dat Wmo-cliënten doorgaans tevreden zijn als de ondersteuning op tijd geboden wordt en voldoet aan de verwachtingen. Daarnaast is er een groep mensen die heel expliciet aangeeft zeer tevreden te zijn over het contact met de hulpverlener. De hulpverlener schenkt aandacht en bewaakt het overzicht. Daarnaast zijn er mensen die tevreden zijn over de vervoersvoorziening, omdat deze hen overal naar toe brengt.

Wat kan beter in de ondersteuning?

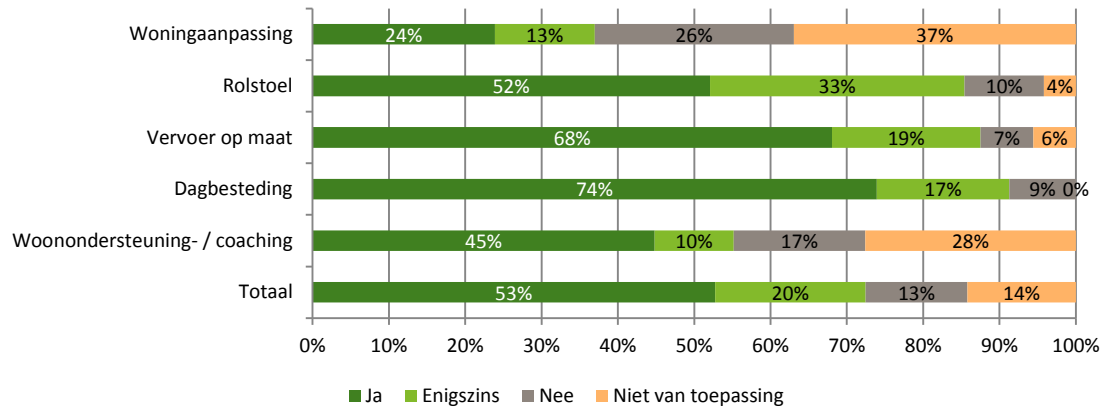
Hoewel de meeste mensen over het algemeen tevreden zijn over de voorziening die ze krijgen worden er een aantal punten genoemd die beter kunnen. Dit betreft onder andere de communicatie richting de zorgvrager. Het gaat hierbij om luisteren naar de klant, helder communiceren en mensen niet van het kastje naar de muur sturen. Daarnaast geven een aantal mensen aan iets meer maatwerk te willen hebben. Ook zijn er relatief veel mensen die aangeven behoefte te hebben aan meer uren voor huishoudelijke hulp.

4.2 Zelfstandig functioneren

Het doel van de Wmo-ondersteuning is dat mensen in staat zijn om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving. Aan alle respondenten is gevraagd in

hoeverre de ondersteuning helpt bij het zelfstandig functioneren in het algemeen en zelfstandig kunnen wonen in het bijzonder.

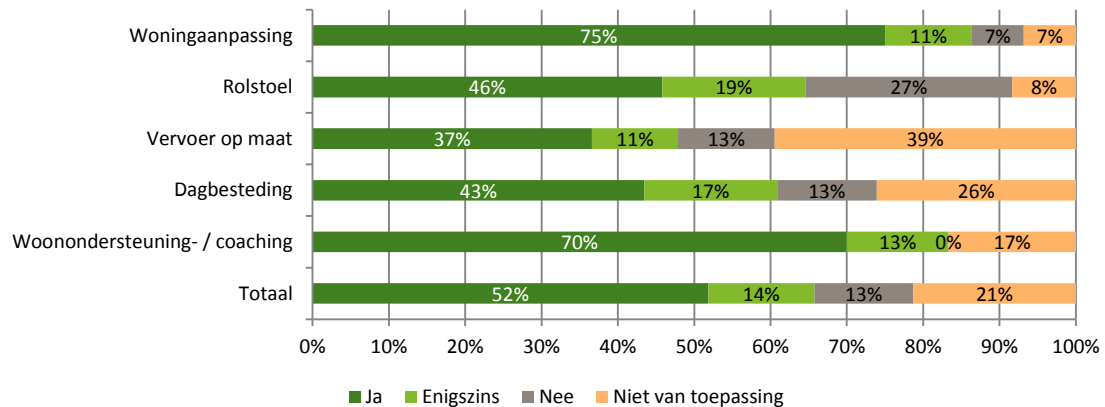
Figuur 4.4: Gemeente Barneveld. Helpt de ondersteuning bij functioneren in de samenleving?

Bron: Enquête Companen, 2015.

Ruim de helft van de Wmo-cliënten geeft aan dat de ondersteuning helpt bij het functioneren in de samenleving. Ongeveer één op de vijf mensen geeft aan dat het enigszins helpt. Vervoer op maat en dagbesteding zijn de twee voorzieningen die het meeste helpen bij het kunnen meedoen in de samenleving. Bij woningaanpassing en woonondersteuning geldt dat minder sterk.

Figuur 4.5: Gemeente Barneveld. Helpt ondersteuning om zelfstandig te kunnen blijven wonen?

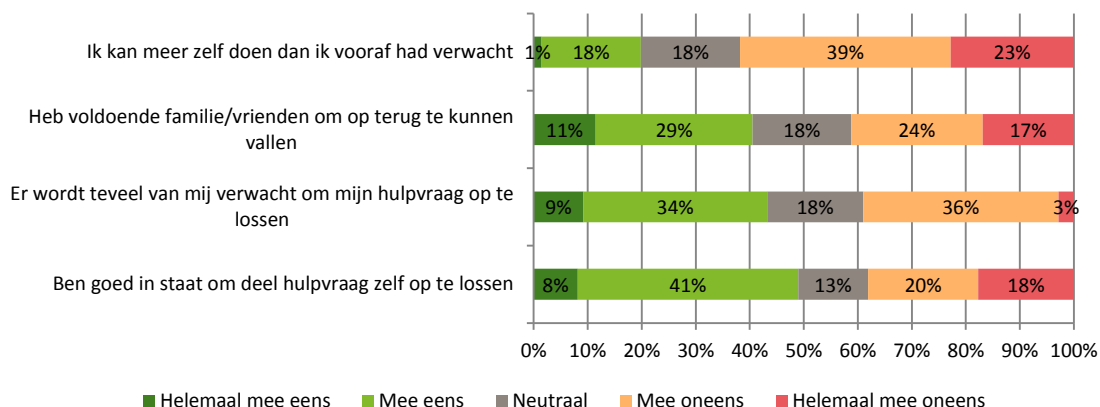

Bron: Enquête Companen, 2015.

Duidelijk is dat de woningaanpassing en woonondersteuning helpen bij het zelfstandig kunnen blijven wonen. Driekwart van de cliënten met een woningaanpassing geeft dit aan en 70% van de cliënten met woonondersteuning- / coaching.

Belangrijke uitgangspunten van de participatiesamenleving zijn dat er meer betrokkenheid van de burger komt, en dat de burger zelfstandiger wordt. Zorgvragers zullen meer zelf moeten organiseren en terugvallen op hun sociale netwerk. Dit betekent meer hulp van familie, vrienden en buurtbewoners inschakelen. De belangrijke vraag is wat deze omslag in denken betekent voor de zorgvragers en in hoeverre zij kunnen omschakelen.

Figuur 4.6: Gemeente Barneveld. Stelling met betrekking tot zelfstandig functioneren

Bron: Enquête Companen, 2015.

- Een groot deel van de Wmo-cliënten (ruim 60%) vindt dat ze zelf niet meer kunnen doen dan ze vooraf hadden verwacht. Daarnaast geeft ongeveer één op de vijf mensen aan dat ze zelf meer kunnen doen dan vooraf verwacht.
- De mening over de stelling dat men voldoende familie / vrienden heeft om op terug te vallen is sterk verdeeld. Ongeveer 40% geeft aan dat dit het geval is, maar een bijna even grote groep geeft aan dat zij onvoldoende mensen hebben om op terug te vallen als dat nodig is.
- Ongeveer 43% van de Wmo-clienten vindt dat er teveel van hem / haar verwacht wordt om de hulpvraag op te lossen. Circa 39% is van mening dat er niet teveel wordt gevraagd.
- Bijna de helft van de Wmo-cliënten vindt dat ze goed in staat zijn om een deel van hun hulpvraag zelf op te lossen. Toch geeft een vrij grote groep, bijna twee vijfde, aan dat dit niet het geval is.

5 Doelgroep Jeugdhulp

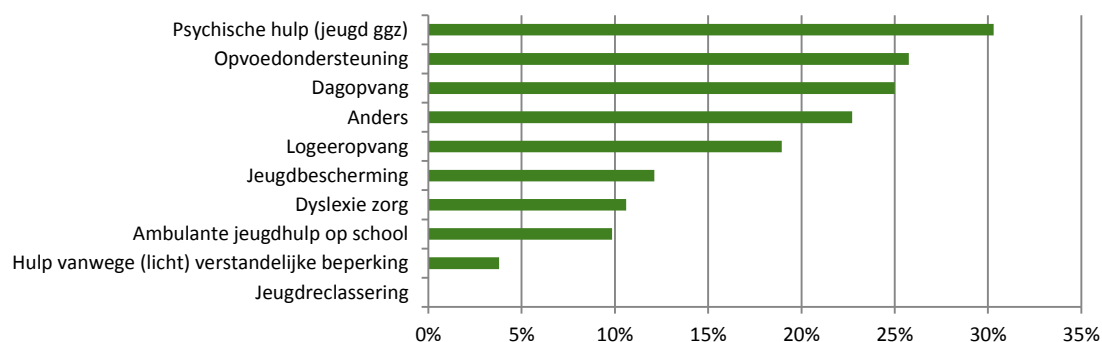
Tot slot behandelen we de doelgroep Jeugdhulp. Hierbij zijn ouders / verzorgers van kinderen die jeugdhulp ontvangen gevraagd naar verschillende onderwerpen.

5.1 Ontvangen ondersteuning

Onder jeugdhulp vallen alle vormen van ondersteuning voor jongeren en hun ouders. Dit varieert van het verlenen van lichte opvoedondersteuning, dyslexiezorg, logeeropvang, psychische ondersteuning, tot jeugdbescherming en jeugdreclassering en opname in een GGZ- of jeugdzorgplus instelling. Uit de reacties op het onderzoek bleek overigens dat bij mensen niet altijd duidelijk is welke vormen van ondersteuning onder jeugdhulp vallen. Mensen lijken jeugdhulp sneller te associëren met ‘zwaardere’ vormen van zorg zoals psychische hulp en jeugdbescherming en minder snel met bijvoorbeeld dyslexiezorg. In de uitkomsten van de enquête is geen onderscheid te maken tussen de groep die reeds voor 1 januari 2015 jeugdhulp ontving en de groep die in de periode jan-mei 2015 voor het eerst ondersteuning heeft aangevraagd. Daarnaast is er voor de meeste jongeren/ ouders/ verzorgers die jeugdhulp ontvingen niets veranderd. Jongeren en/of hun ouders/verzorgers die op 31-12-2014 een vorm van jeugdhulp ontvingen hebben in 2015 recht op exact dezelfde hulp tot het moment dat de indicatie afloopt (of tot 31-12-2015).

De jeugdhulpontvangers ontvangen de volgende vormen van hulp:

Figuur 5.1: Gemeente Barneveld. Welke vorm van ondersteuning ontvangt men?

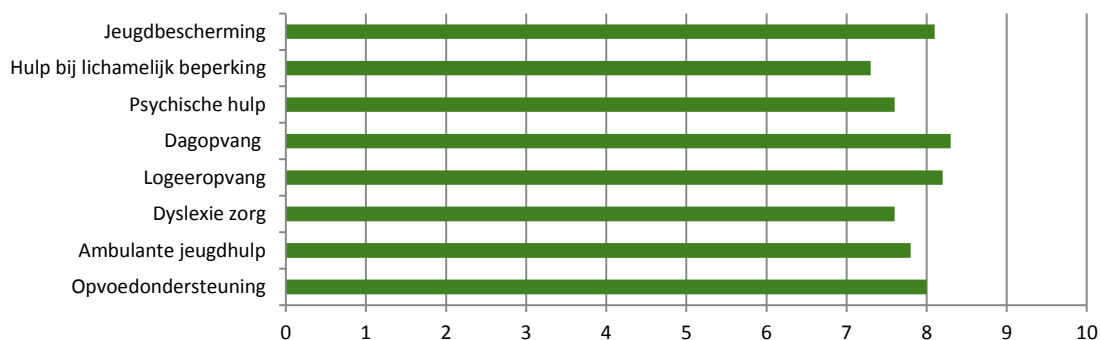

Bron: Enquête Companen, 2015.

Grote tevredenheid over verschillende vormen van ondersteuning

De meeste jongeren of ouders van kinderen zijn zeer te spreken over de hulp die ze ontvangen. Gemiddeld waarderen ze de ondersteuning met een 7,3 of hoger. Jeugdbescherming, logeeropvang en opvoedondersteuning wordt zelfs met een 8 of hoger gewaardeerd.

Figuur 5.2: Gemeente Barneveld. Gemiddeld rapportcijfer per vorm van ondersteuning

Bron: Enquête Companen, 2015.

Effect decentralisatie op tevredenheid en vorm van zorg

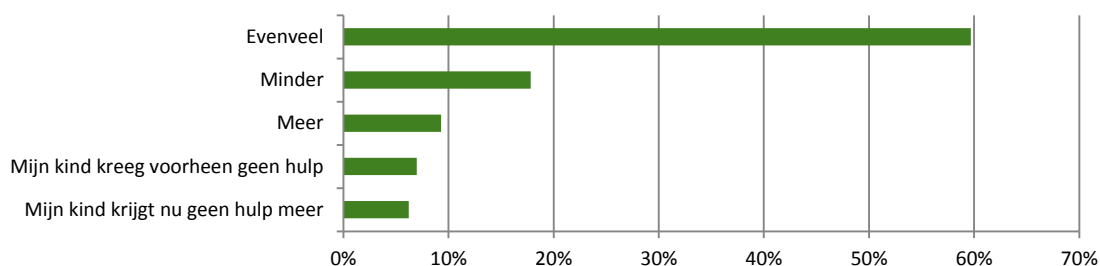
Tabel 5.1: Gemeente Barneveld. Is de manier van hulp veranderd in 2015?

	Is de persoon veranderd?	Is organisatie veranderd?	Heeft kind andere hulp ontvangen?
Ja	17%	16%	13%
Nee	79%	78%	85%
Weet niet	5%	6%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

- Voor de meeste cliënten geldt dat ze in 2015 dezelfde hulp krijgen als in de periode daarvoor. Bijna 80% geeft aan dat de persoon of de organisatie die de hulp biedt niet is veranderd. Voor het deel waar wel wat veranderd is, is niet bekend wat de redenen zijn van deze verandering.

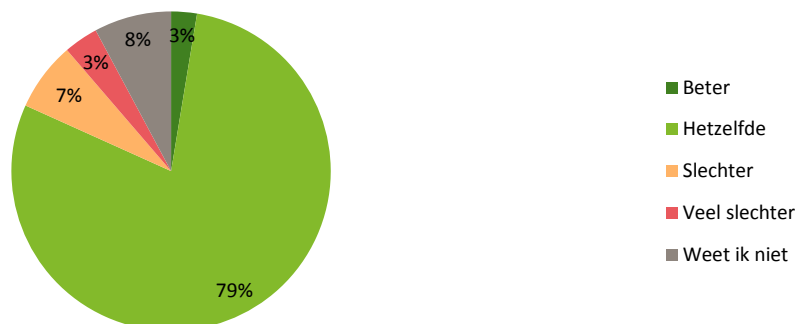
Figuur 5.3: Gemeente Barneveld. Krijgt men meer of minder hulp dan voor 2015?

Bron: Enquête Companen, 2015.

Voor 60% van kinderen / jongeren geldt dat de decentralisatie geen effect heeft op de hoeveelheid hulp die ze krijgen, dit is evenveel als voorheen. Bijna één op de vijf geeft aan minder hulp te ontvangen, en bijna één op de tien ontvangt juist meer hulp. Het is overigens niet bekend waarom men minder hulp ontvangt.

Figuur 5.4: Gemeente Barneveld. Verschil in kwaliteit voor en na 2015

Bron: Enquête Companen, 2015.

Veruit de meeste mensen (79%) zijn van mening dat de kwaliteit van de hulpverlening in 2015 hetzelfde is als in de periode daarvoor. Er is een klein groep mensen (10%) die van mening is dat de kwaliteit (veel) slechter is geworden.

Tabel 5.2: Gemeente Barneveld. In hoeverre voelt u zich belast door uw kind ondersteuning te bieden?

	%
Niet of nauwelijks belast	27%
Enigszins belast	53%
Overbelast	20%
Totaal	100%

Bron: Enquête Companen, 2015.

Ruim de helft van de ouders voelt zich enigszins belast door het bieden van ondersteuning aan hun kind, en één op de vijf ouders geeft aan zelfs overbelast te zijn. Ouders die zich overbelast voelen, geven vaak aan dat dit komt omdat ze bijvoorbeeld meerdere kinderen in het gezin hebben met een diagnose. Dit vraagt erg veel van ouders in een gezinssituatie. Daarnaast is het voor ouders lastig als de problematiek zeer complex is en dit lastige situaties voor het gezinsleven creëert.

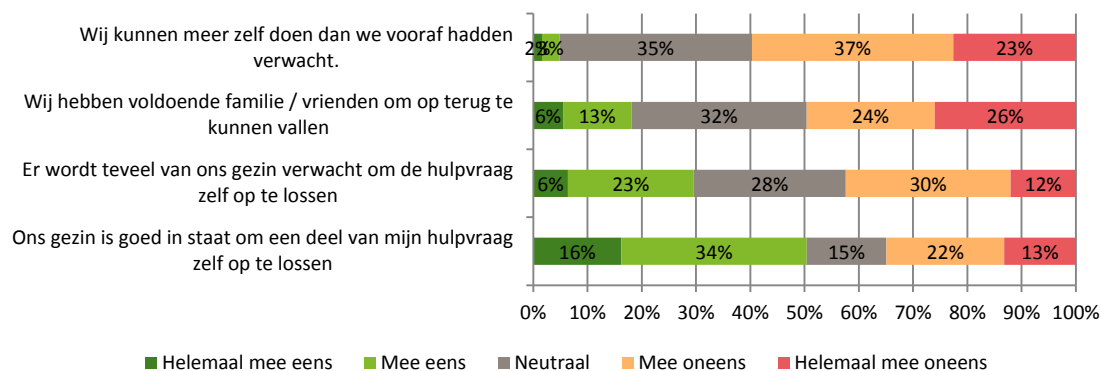
Bekendheid Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en vertrouwen gemeente

Ruim 80% van de respondenten is bekend met het CJG in Barneveld en 20% geeft aan hier niet van op de hoogte te zijn. De meeste mensen geven aan dat er geen gesprek heeft plaatsgevonden met de gespreksvoerder van de gemeente / CJG over het kind dat hulp ontvangt. Dit betreft ongeveer 80% van de respondenten. Van alle respondenten heeft ruim 60% er vertrouwen in dat de gemeente goede hulp laat bieden. Bijna een kwart heeft hier weinig tot geen vertrouwen in.

5.2 Zelfstandig functioneren

Aan alle ouders zijn stellingen voorgelegd met betrekking tot het zelfoplossend vermogen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld of men in staat is om terug te vallen op familie vrienden, of vindt dat men vindt dat er teveel van het gezin wordt verwacht.

Figuur 5.5: Gemeente Barneveld. Stelling met betrekking tot zelfoplossend vermogen

Bron: Enquête Companen, 2015.

- De meeste ouders / verzorgers hebben niet het idee dat ze meer zelf kunnen doen dan ze vooraf hadden verwacht. Ongeveer 60% is het dan ook (helemaal) oneens met deze stelling.
- Bijna 50% geeft aan dat ze onvoldoende terug kunnen vallen op familie of vrienden als er hulp nodig is.
- Ongeveer 30% vindt dat er teveel van het gezin wordt gevraagd om de hulpvraag zelfstandig op te kunnen lossen.
- Ruim een derde van de gezinnen geeft aan dat zij niet goed in staat zijn om een deel van hun hulpvraag zelf op te lossen.

Wat vindt men goed aan de jeugdhulp die het kind krijgt?

Aan alle respondenten is een open vraag gesteld waarin men aan kon geven wat men goed vindt aan de jeugdhulp die het kind krijgt. Relatief veel mensen geven aan dat de persoonlijke begeleiding van het kind goed gaat. Het gaat hierbij om hulpverleners die betrokken zijn, zich inleven in de situatie en duidelijk en prettig in de omgang zijn. Daarnaast is er een groep ouders die duidelijk zien dat hun kind baat heeft bij de zorg die ze ontvangen. Ze leren veel dingen, worden rustiger en krijgen handvatten mee om met bepaalde situaties om te gaan.

Wat zou kunnen worden verbeterd aan de jeugdhulp?

De snelheid waarmee kinderen hulp ontvangen is een verbeterpunt dat relatief vaak wordt genoemd. Er zijn veel ouders die vinden dat het te lang duurt voordat ze toegang krijgen tot hulp. Een ander punt van aandacht is dat ouders het prettig vinden dat er korte lijnen zijn en dat instanties zich houden aan gemaakte afspraken. In de beleving van ouders is dit niet altijd het geval.